

ARAŞTIRMA

Zeliha Cansever¹
Ümmü Zeynep Ayrıar¹
Hamit Acemođlu¹
Yasemin ayır²
Ümit Ayrıar²

¹Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum
²Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Erzurum

Bu çalışma 1–3 Kasım 2012’de Edirne’de düzenlenen 2. Trakya Aile Hekimliği Kongresi’nde poster bildiri olarak sunulmuştur

İletişim adresi:

Yard. Doç. Dr. Zeliha Cansever
Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Tıp Eğitimi AD, 25240, Erzurum
Tel: +904422311869
Fax no: +904422313561
E-mail: dr.zelihan@hotmail.com

Konuralp Tıp Dergisi

e-ISSN1309–3878
konuralptipdergi@duzce.edu.tr
konuralpgeneltip@gmail.com
www.konuralptipdergi.duzce.edu.tr

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Tıp Fakültesini Tercih Nedenleri ve Tıp Eğitiminden Beklentileri

ÖZET

Amaç: 2012–2013 eğitim öğretim yılında, birinci sınıfa başlayan öğrencilerin tıp fakültesini tercih nedenleri ve tıp eğitiminden beklentilerini araştırmaktır.

Yöntem: Tıp fakültesine başlayan 1.sınıf öğrencilerine cinsiyet, yaşadıkları yer, mezun oldukları lise, anne-baba eğitim düzeyi gibi sosyodemografik özellikleri, ailenin tercihte etkili olup olmadığı, tıp fakültesini tercih etme nedenleri ve tıp eğitimi ile ilgili beklentilerini içeren bazıları açık uçlu 31 soruluk bir anket formu uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmaya 213 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması 18,71±1,32 idi. Katılımcıların %53,5’ini (n=114) kız öğrenci oluşturmaktaydı. Öğrencilerin çoğunluğunun ailesi Doğu Anadolu Bölgesi’nde yaşamaktaydı. Yerleşimin de büyük kısmı kent merkeziydi. Babaların %50’si (n=106) annelerin ise %20’si (n=42) üniversite eğitimi almıştı. Öğrencilerin ailesi tercihte etkiliydi. Çoğu öğrencinin ailesinde doktor bulunmamaktaydı. Öğrencilerin %94,8’i (n=202) üniversite sınavına hazırlanırken dershaneye gitmişti. Doktora şiddet öğrencilerin sadece %7’sinin (n=15) tercihini etkilemişti. Öğrencilerin %99’unun (n=208) ilk tercihi tıp fakültesiydi. Tıp fakültesini tercih nedenleri arasında öncelik %34,2 ile hekimliğin öğrencilerin hayalindeki meslek olmasıydı.

Sonuç: Tıp fakültesinde okumak, son günlerde artış gösteren doktora şiddet gibi olumsuz olaylara karşılık hala revaçtadır ve tıp fakültesi öğrencilerin kendi istekleriyle okumak istedikleri bir fakültedir. Öğrencilerin bu zor ve uzun süreli eğitimi göze almaları gelecek açısından sevindirici ve ümit vericidir.

Anahtar Kelimeler: Tıp Eğitimi, Meslek Seçimi, Sosyodemografik Özellik

The Reasons for Choosing Medical Education and Expectations of the First Year Students in Ataturk University Faculty of Medicine

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to investigate the reasons for choosing medical education and the expectations of the new students of the first year of medical school that began in the academic year 2012-2013.

Method: A questionnaire was given to the first year students, which consisted of questions concerning gender, place of residence, high school from which she/he graduated, socio-demographic characteristics, such as education level of parents, whether the parents played a role in preferring medical education, reasons for choosing medical school and the expectations related to medical education. A total of 31 questions were asked, some of which were open-ended. The students responded to the survey on a voluntary basis.

Results: A total of 213 students participated in the study. The mean age was 18.71±1.32 years. Of all the students, 53.5% (n=114) was female. The place of residence of the students’ families was mostly in the Eastern Anatolia Region, the majority of which were in the town center. Of all the parents, 50.0% (n=106) of the fathers and only 20% (n=42) of the mothers had a university degree. The parents played a role in making the choice of the students. There were no other physicians in the family in most of the cases. Of all the students, 94.8% (n=202) had preparation courses for university entrance exams. Violence towards the physicians affected the students’ choice in only 7% (n=15) of the cases. For 99% (n=208) of respondents, medical education was the first choice. Of all the students, 34.2% had this preference, as this was their dream career.

Conclusion: Studying medicine is still popular despite the recently increased adverse events such as violence towards physicians, and most of the students study medicine on their own volition. It is encouraging and promising for the future that the students voluntarily choose for this difficult and long-term training.

Key Words: Medical Education, Choice of Professional, Socio-Demographic Characteristic

GİRİŞ

Tıp eğitimi uzun, yorucu ve gerçekten çok emek isteyen bir eğitim sürecidir. Bu süreç hem öğrenci hem de aile için çok önemlidir. Bu nedenle bu eğitim süresinin en güzel şekilde ve verimli değerlendirilmesi gerekir. Özellikle de topluma dayalı, toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek özellik ve kalitede doktor yetiştirilmelidir. Bu doğrultuda da öğrencilerin beklentilerinin göz önünde bulundurularak müfredatın şekillendirilmesi ve hedeflendiği gibi amaca uygun doktor yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Ülkemizde tıp fakültesi sayısının artmasına karşılık hekim ihtiyacı henüz tam olarak karşılanmamış değildir (1).

Öğrenci için meslek seçimi hayatının dönüm noktasını oluşturmaktadır. Öğrenci geleceğini şekillendiren bir eğitimi seçme durumundadır. Bu seçimde birçok faktör rol oynamaktadır. Bu faktörler de kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Kişinin ilgi duyduğu alanlar, önem verdiği maddi manevi değerler bu seçime yön verebilmektedir. Aile de bu etmenler içinde önemli bir yer tutmaktadır (2).

Bu çalışma ile öğrencilerin tıp fakültesini neden seçtiklerini, hangi faktörlerin etkili olduğunu, ailenin tercihteki etkisini, öğrencilerin mesleğe bakış açılarını, gelecekle ilgili fakülteden nasıl bir eğitim beklediklerini, fakülteyi araştırarak gelip gelmediklerini, öğretim üyelerinden beklentilerini araştırmak amaçlanmıştır.

GEREÇ YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki bu araştırmaya Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi 2012–2013 eğitim öğretim yılı birinci sınıfa başlayan 213 öğrenci katıldı. Öğrencilere cinsiyet, yaşadıkları yer, mezun oldukları lise, anne-baba eğitim düzeyi gibi sosyodemografik özellikleri, ailenin tercihte etkili olup olmadığı, tıp fakültesini tercih etme nedenleri ve tıp eğitimi ile ilgili beklentilerini içeren bazıları açık uçlu 31 soruluk bir anket formu uygulanmıştır. Ankete yanıt vermek gönüllülük esasına dayalıdır.

Çalışma verilerinin analizi SPSS 20.0 programı ile yapılmıştır. Frekans dağılımları, sayı ve yüzde değerleri, ortalama ve standart sapma (SD) değerleri belirtildi.

BULGULAR

Çalışmaya toplam 213 öğrenci katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 18,71±1,32 idi. Katılanların %53,5'i (n=114) kız öğrenciydi. Üç öğrenci yabancı uyruklu idi. Bölgesel dağılımda %45,9 oranında (n=85) Doğu Anadolu, %3,8 (n=7) oranında Marmara ve %1,6 (n=3) oranında Güneydoğu Anadolu Bölgesi olduğu ve yerleşimin de %86,3'ünün (n=176) kent merkezi olduğu görüldü. Öğrencilerin %90,4'ü (n=189) Türkçe eğitim veren tıp fakültesinden idi. Babaların %50,0'si (n=106) annelerin ise %20'si (n=42) üniversite eğitimi almıştı. Babaların %97,5'i (n=198) iş sahibi olup, annelerin ise %72,7'si (n=149) çalışmıyordu. Ailelerin %42,6'sının (n=89) gelir durumları orta-

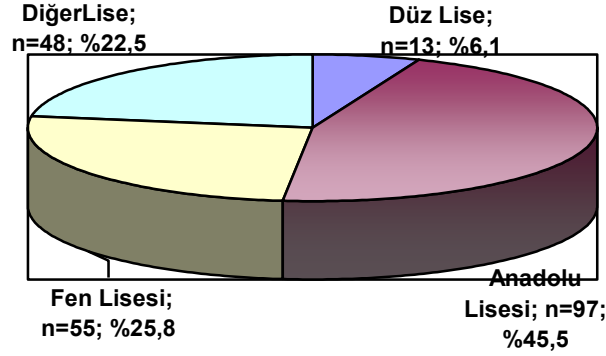
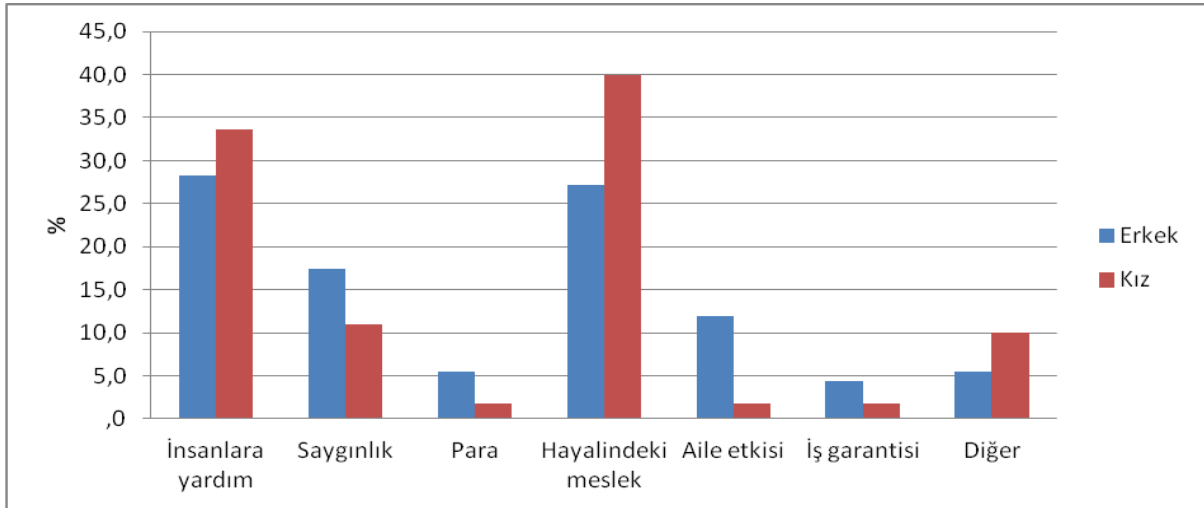
iyi seviye olarak tanımlanmıştı. Öğrencilerin %6,1'i (n=13) düz lise, %71,3'ü (n=152) anadolu veya fen lisesi mezunuydu. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerin %45,5'inin (n=90) ilk üç tercihindeydi. Öğrencilerin yabancı dil seviyelerine bakıldığında; %70,5'i (n=148) çok az düzeyde, %29,6'sı (n=62) orta-ileri düzeyde İngilizce bilmekteydi. %73,6'sının (n=156) ailesi tercihte etkiliydi. %73,1'inin (n=155) ailesinde doktor bulunmamaktaydı. Doktora şiddet olayları sadece öğrencilerin %7'sinin (n=15) tercihini etkilemişti. %42,9'u (n=90) Tıpta Uzmanlık Sınavı (TUS) konusunda bilgi sahibiydi. Öğrencilerin %94,8'i (n=202) üniversite sınavına hazırlanırken dershaneye gitmişti. %54,2'si (n=115) ilk sınavda kazanmıştı. %99'unun (n=208) ilk tercihi tıp fakültesiydi. %34,4'ü (n=73) ailesi ile birlikte yaşıyordu. %56,5'i (n=105) eğitim süresini uzun buldu. %58'i (n=98) teorik ders saati, %15,7'si (n=25) öğretim üye sayısı hakkında bilgi sahibiydi. Tıp fakültesi tercih nedenleri sıralamasında, %34,2 oranında (n=69) hayalindeki meslek, %31,2 oranında (n=63) insanlara yardım, %13,9 oranında (n=28) ise saygınlık kazanmak olarak belirtilmişti. Diğer nedenler arasında da; iş garantisi, önlük giyme merakı, aile isteği, ailede doktor bulunması gerektiği düşüncesi, mesleğe ilgi, insan sağlığı ve biyoloji merakı gibi nedenler bulunmaktaydı. Üniversite yönetiminden genel beklentileri; daha çok pratik uygulama yapma, üniversiteler arası geçiş hareketliliği, sorunları rahatça dile getirme ve bunlara çözümde yardımcı olunması, yurt dışı staj yapma olanağı verilmesi, teorik derslerin azaltılması, burs sağlanması ve kalacak yer sıkıntısı yaşayan öğrencilere yardımcı olunması idi.

Tablo 1. Öğrencilerin Tıp Eğitiminden Beklentileri

		Sayı	%
İyi bir pratisyen hekim olarak yetişmek	<i>Kesinlikle katılıyorum</i>	82	40,6
	<i>Katılıyorum</i>	50	24,8
	<i>Emin değilim</i>	29	14,4
	<i>Katılmıyorum</i>	25	12,4
	<i>Kesinlikle katılmıyorum</i>	16	7,9
İyi bir araştırmacı olarak yetişmek	<i>Kesinlikle katılıyorum</i>	116	57,1
	<i>Katılıyorum</i>	58	28,6
	<i>Emin değilim</i>	20	9,9
	<i>Katılmıyorum</i>	5	2,5
	<i>Kesinlikle katılmıyorum</i>	4	2,0
Uzmanlık için gerekli temel bilgiyi almış olarak yetişmek	<i>Kesinlikle katılıyorum</i>	182	86,7
	<i>Katılıyorum</i>	21	10,0
	<i>Emin değilim</i>	6	2,9
	<i>Katılmıyorum</i>	0	0,0
	<i>Kesinlikle katılmıyorum</i>	1	0,5

Tablo 2. Öğrencilerin Yabancı Dil düzeyleri

	Erkek		Kız		Total	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hiç ya da az düzey	70	71,1	78	69,7	148	70,5
Orta	24	24,5	28	25,	52	24,8
İleri	4	4,1	6	5,4	10	4,8
Toplam	98	100,	112	100	210	100

Şekil 1. Öğrencilerin Mezun Oldukları Liseler**Şekil 2.** Öğrencilerin Tıp Fakültesini tercih nedenleri**TARTIŞMA**

Çalışmamızda kız öğrenciler çoğunluktadır. Daha önce yapılan araştırmalarda Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde birinci sınıf öğrencilerinde cinsiyet açısından erkeklerin daha yüksek oranda tıp fakültesini tercih ettikleri tespit edilmiştir (3-6). Artık belki de kız öğrenciler tıp fakültesini daha çok tercih etmektedirler.

Bir çalışmada öğrencilerin mezun oldukları lise olarak anadolu ve fen liselerinin daha ağırlıkta olduğu vurgulanmıştır (7). Çalışmamızda da anadolu ve fen liselerinin ağırlıkta olduğunu tespit etmemiz öğrenci profili bakımından çok da bir değişiklik olmadığını düşündürmektedir.

Öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri tercihte etkili bir faktör olabilir. Bir çalışmada öğrencilerin sosyoekonomik düzeyleri orta-iyi olarak bulunmuştur. Ebeveynlerin eğitim düzeyleri de dikkat çekici bir durum olarak değerlendirilmiştir. Ebeveynlerin eğitim durumuna bakıldığında; annelerin % 39'u ilkököl mezunu, %24'ü lise, %15'i eğitimi yok ya da sadece okur-yazar, %14'ü yükseköğretim, %8'i ortaokul mezunu idi. Babaların ise %38'i yükseköğretim, %28'i lise, %22'si ilkököl, %9'u ortaokul ve %3'ünün eğitimi yok ya da sadece okur-yazar olarak bulunmuştur (8). Bizim çalışmamızda ise babaların %50'si annelerin sadece %20'si üniversite eğitimi almıştı. Babaların %97,5'i (n=198) iş sahibi olup; annelerin ise %72,7'si (n=149) çalışmıyordu. Ailelerin yarısına

yakını gelir durumlarını orta-iyi seviye olarak tanımlanmıştı (aylık geliri 2000 TL'nin üzerinde olan). Babaların %15,1'i (n=32) ilkököl, %10,4'ü (n=22) ortaokul, %24,5'i (n=52) lise, %50,0'si (n=106) üniversite eğitimi almıştı. Annelerin ilkököl %44,8 (n=95), %9,4 (n=20) ortaokul, %25,0'i (n=53) lise, %0,9'u (n=2) yüksekokul, %19,8'i (n=42) de üniversite eğitimi almıştı. Bu oranlar eğitim durumunun daha iyiye gitmekte olduğunu düşündürmektedir.

Eğitim sistemimize göre bir üniversitede lisans programına yerleşmiş olmak geleceği belirleyen çok önemli bir engeli aşmak gibi görünse de kişinin ilgi duymadığı bir alanda eğitime devam etmek zorunda kalması yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilmektedir (9). Oysaki bizim çalışmamızda öğrencilerin hemen hemen tamamı ilk tercihlerinde tıp fakültesi okumak istediklerini belirtmişlerdir. Sadece iki öğrenci tıp fakültesi okumasaydı mühendislik okuyabileceğini belirtmişti. Alper ve arkadaşları da çalışmalarında öğrencilerin tıp fakültesi tercihlerinden sonra ikinci sırada (%39,6) mühendisliği tercih ettiklerini tespit etmişlerdir (3). Tıp eğitimi bilindiği gibi eğitim süresi olarak diğer bölümlerden uzundur. Çalışmamızda öğrencilerin yarısından çoğu eğitim süresini uzun bulmuştur. Bununla birlikte fakültemizde 2012–2013 eğitim öğretim yılı için müfredat bazı dersler için %10–20 oranında hafifletilmiştir. Müfredatlar şekillendirilirken öğrenci görüşlerinin dikkate alınması önemlidir.

Bir çalışmada öğrencilerin tıp eğitimi sonrası meslekten beklentileri ile ilgili sorulara verilen cevaplara bakıldığında; %58,8'i tıpta uzmanlık sınavını kazanarak uzman olmak istediğini, %28,7'si iyi bir doktor olabilmeyi, %8'i iyi bir araştırmacı olabilmeyi, %2,4'ü hemen para kazanabilmeyi, sadece %0,7'si ise iyi bir pratisyen hekim olarak çalışmayı istediğini belirtmiştir (3). Bizim çalışmamızda öğrencilerin %40,6'sı iyi bir pratisyen hekim olarak yetişmeyi, %57,1'i iyi bir araştırmacı olmayı, %86,7'si de uzmanlık için gerekli bilgiyi almış olarak mezun olmayı beklemektedir.

Tıp eğitiminin süresi de ülkeye göre farklılıklar göstermektedir. Örneğin Belçika'da önce 3,5 yıl tıp bilimleri, 2 yıl preklinik ve 2 yıl da klinik dersler verilmekte ve tıp eğitimi 7,5 yılda tamamlanmaktadır. Fransa'da tıp eğitimi 5, Hollanda ve Almanya'da 6 yıldır (10). Ülkemizde de mezuniyet öncesi eğitim altı yıldır. Mezuniyet sonrası da uzmanlık eğitimi olarak devam etmektedir ki bu ülkemizde Tıpta Uzmanlık Sınavı olarak uygulanan sınav sonrası asgari üç yıllık bir asistanlık eğitimidir. Ayrıca mezuniyet sonrası sadece kent merkezinde değil kırsal alanda da görev yapılması gerekliliği söz konusudur. Sağlık sisteminin işleyişinde doktorların kariyer beklentileri ve ülkenin sağlık ihtiyaçları arasındaki uyumsuzluğu gidermesi için çok yönlü çalışması

gerektiğinden bahsedilmektedir (11). Ülkemizde de bu denge bir nevi mecburi hizmet yoluyla sağlanmaya çalışılmaktadır.

Aytekin Topluma dayalı eğitimi "Toplumun sağlık gereksinimlerine öncelik veren eğitimidir" şeklinde tanımlamaktadır. Bu nedenle de tüm faaliyetlerde ülkenin öncelikli sağlık sorunları göz önünde bulundurulmalıdır. Birinci, ikinci ve üçüncü basamakta halka sağlık hizmeti vermekte istekli ve bunu başarabilecek kabiliyette hekimler yetiştirmenin amaçlanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca amaç bu hekimlerin hiç uzmanlık eğitimi almamaları ya da sürekli kırsal bölgede çalışmalarını da değıldir (12). Bir çalışmada öğrencilerin %64,1'inin ailesinde doktor bulunmaktadı (13). Bizim çalışmamızda ise çoğu öğrencinin ailesinde doktor bulunmamaktadır. Ailede doktor bulunmaması öğrencilerin tercihlerini etkileyen bir faktör olarak görülmektedir. Birçok öğrencinin ailesi tercihte etkili olmuştur. Her ne kadar öğrenciler kendi istekleriyle tıbbi tercih etse de aileler onların tercihinde etkili bir unsur olarak değerlendirilmiştir. Öğrencilerin aldıkları eğitim, mezuniyet sonrası nerede çalışmak istedikleri ve hangi alanda uzmanlaşacaklarına karar vermelerinde önemli rol oynamaktadır (14). Bu nedenle de mezuniyet öncesi eğitim oldukça önemlidir. Bir çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin pratisyenlik hakkında çok ta bilgili olmadıkları ve aile hekimliğinin özendirilmesi ve akademik bir çerçevede yer alması gerektiğinden bahsedilmektedir (15). Ülkemizde şu anda birçok tıp fakültesinde Aile Hekimliği Anabilim Dalı yer almaktadır. Öğrencilerin %40,6'sının iyi bir pratisyen hekim olarak yetişmeyi düşünmeleri de geleceğe yön vermeleri bakımından önemlidir. Geleceği planlamada pratisyen hekim ve aile hekimlerinin öğrencilere danışmanlık vermeleri yararlı olabilir (11,13). Aynı zamanda öğrencilere profesyonellik kazandırılması için de danışmanlık verilmesi faydalı olabilir (16). Öğrencilere, öğretim üyeleri tarafından da danışmanlık verilmesi teşvik edilebilir. Öğrenciler öğretim üyelerinden beklentilerinde akademik yetiştirme konusunda kendilerine yol gösterilmesi bakımından isteklerini dile getirmişlerdir. Yapılan çalışmalarda öğrencilere verilen danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin verimlilik ve işlevselliğinin artırılması gerektiği vurgulanmıştır (17). Öğretim üyeleri klinik bilgi ve becerileri öğretmede deneyimleriyle eğitici ve yol gösterici olmalıdır. Öğrencilerin akademik anlamda da aydınlatılması, kişilik ve mesleki gelişimleri için eğitimcilerin kolaylaştırıcı rol üstlenmeleri önemlidir (18). Yapılan araştırmalarda tıp fakültesini tercihte ilk öncelikte, insanlara yardım etme isteği yer almaktadır (6). Bizim çalışmamızda da öğrencilerin hayalindeki meslek olması ve insanlara yardım etme isteği ön plana çıkmaktadır. Bu gelecek adına ümit vaat etmektedir. Çalışmamızda öğrencilerin %42,9'u (n=90) TUS konusunda, %15,6'sı (n=25)

öğretim üye sayısı ve %26'sı (n=44) da teorik ders saati hakkında bilgiliydi. Bu da göstermektedir ki okumayı düşündükleri fakülteyi araştırarak gelen öğrenci sayısı çok değildir. Öğrencilerin yabancı dil düzeylerinin yetersiz olduğu görülmektedir. Bu açık üniversitede verilecek yabancı dil eğitimi ile kapatılabilir.

Sonuç olarak, tıp fakültesine yeni başlayan öğrencilerin beklentilerinin alınması ve bunların da göz önünde bulundurularak eğitim-öğretimin

şekillendirilmesi önemlidir. Meslek seçiminde göz önünde bulundurulacak faktörler, sosyo-demografik özellikler, anne-baba eğitim düzeyi kişiye göre değişmektedir. Tıp eğitimi uzun ve yorucu bir süreç olmasına rağmen hala revaçta ve öğrenciler tarafından bilinçli ve istekli olarak tercih edilmektedir. Geleceğin doktorlarının insani değerlere daha çok önem vererek yetişecekleri ve bu duygu ve düşünceyle sağlık hizmetini sunacakları öngörülebilir.

KAYNAKLAR

1. T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı-Türkiye'de Sağlık Eğitimi ve Sağlık İnsangücü Durum Raporu. Ankara: YÖK Yayınları, 2010:45-7.
2. Genç G, Kaya A, Genç M. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkiyen Faktörler İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Güz 2007;8(14): 49-63.
3. Alper Z, Özdemir H. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesini Tercih Eden Öğrencilerin Kimi Sosyo-Demografik Özellikleri ve Mesleğe Bakış Açıkları .Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2004;30(2): 93-6.
4. Edirne T, Deveci A, Kolusarı A ve ark. Tıp Fakültesi Dönem 2 Öğrencileri ve Tıp Eğitimi. Van Tıp Dergisi 2008;15(1):18-22.
5. Vehid S, Köksal S, Erginöz E ve ark. Tıp Eğitimi Seçmede Ailede Hekim Bulunmasının rolü. Cerrahpaşa Tıp Dergisi 2001;32(2):91-6.
6. Tımbıl S, Özcan S, Velipaşaoğlu S ve ark. Tıp eğitimine Yeni Başlayan Öğrencilere yönelik durum değerlendirme Çalışması: İki Yıla Ait verilerin Karşılaştırması. Tıp Eğitimi Dünyası 2007;26(1):1-11.
7. Özcan S, Karademir S, Velipaşaoğlu S ve ark. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinde Tıp Eğitimi Yeni Başlayan Öğrencilere Yönelik Durum Değerlendirme Çalışması. Tıp Eğitimi Dünyası 2006;23(1):12-8.
8. Sadıkoğlu G, Özçakar A, Uncu Y ve ark. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni 2001 Yılında Tercih Eden Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri. T Klin Tıp Bilimleri 2003;23(1):14-7.
9. Gündoğar D, Gül Songül S, Uskun E ve ark. Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordayan Etkenlerin İncelenmesi. Klinik Psikiyatri 2007;10(1):14-27.
10. Leinster S. Standards in medical education in the European Union. Medical teacher 2003;25(5):507-9. Epub 2003/10/03.
11. Yeganeh-Arani E, Chandratilake M, Muula AS. Factors affecting career preferences of medical students at the College of Medicine, Malawi. South African Medical Journal / Suid-Afrikaanse Tydskrif Vir Geneeskunde 2012;102(4):249-51. Epub 2012/04/03.
12. Aytekin NT. Topluma Yönelik – Topluma Dayalı Tıp Eğitimi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2002;28 (2): 53-6.
13. Bailey N, Mandeville KL, Rhodes T et al. Postgraduate career intentions of medical students and recent graduates in Malawi: a qualitative interview study. BMC medical education 2012;12:87. Epub 2012/09/18.
14. Gibis B, Heinz A, Jacob R et al. The career expectations of medical students: findings of a nationwide survey in Germany. Deutsches Arzteblatt international 2012;109(18):327-32. Epub 2012/06/09.
15. Rodriguez C, Tellier PP, Belanger E. Exploring professional identification and reputation of family medicine among medical students: a Canadian case study. Education for primary care: an official publication of the Association of Course Organisers, National Association of GP Tutors, World Organisation of Family Doctors 2012;23(3):158-68. Epub 2012/07/06.
16. Meinel FG, Dimitriadis K, von der Borch Pet al. More mentoring needed? A cross-sectional study of mentoring programs for medical students in Germany. BMC medical education 2011;11:68. Epub 2011/09/29.
17. Kara İ.H, Bahçebaşı T, Kandış H et al. Düzce Üniversitesi Öğrencilerinin Mediko-Sosyal Gereksinimleri, Bilgi ve Yararlanma Düzeylerinin Belirlenmesi. Konuralp Tıp Dergisi 2009;1(1):7-15.
18. Reeves S, Freeth D, McCrorie P et al. 'It teaches you what to expect in future': interprofessional learning on a training ward for medical, nursing, occupational therapy and physiotherapy students. Medical education. 2002;36(4):337-44. Epub 2002/04/10.